

روزنه

استیضاح وزیر آموزش و پرورش جدی شد

● زمزمه‌های استیضاح علی‌اصغر فانی، وزیر آموزش و پرورش، دیروز بیش از همیشه در مجلس به گوش می‌رسید. پس از آنکه طی یک هفته گذشته چند تن از نمایندگان در گفت‌وگو با خبرگزاری‌هایی نظیر «فارس» و «تسنیم» از به‌جریان‌افتادن استیضاح وزیر آموزش و پرورش خبر می‌دادند و از سوی مقابل برخی اعضای هیات‌ریسه نظیر فرهنگی و سبحانی‌نیا می‌گفتند استیضاحی در دستور کار مجلس قرار ندارد، دیروز این مباحث به صحن علنی کشیده شد.

این‌گونه بود که «شوهانی» نماینده ایلام و «خجسته»، نماینده همدان که هر دو از اصولگرایان معتدل مجلس به شمار می‌روند، در نطق میان‌دستور خود شروع به انتقاد از وزیر آموزش و پرورش کردند و در این بین خجسته با فریادهای بی‌امان از ابوترابی‌فرد که ریاست جلسه را به عهده داشت، خواست تا این استیضاح را اعلام وصول کند. نکته جالب توجه در این میان، همراهی برخی نمایندگان حامی دولت با استیضاح‌کنندگان است. چنانکه روز گذشته حامد قادر مرزی از جمله نمایندگان حامی دولت نیز با تایید این خبر که برکه استیضاح را امضا کرده، از تقدیم استیضاح با ۶۰امضا به هیات‌ریسه خبر داد. قادرمرزی در این‌باره به سایت خبری «خرداد» گفته است: «من و برخی دیگر از دوستان و همکاران بیش از چهار ماه است که این طرح را امضا کرده‌ایم و دولت هم از آن خبر دارد، ولی در طول این مدت حتی یک تماس کوچک هم با ما گرفته نشده تا ببینند مشکل و انتقاد ما چیست و چه مسایلی را دنبال می‌کنیم».

او توضیح می‌دهد: «دولت در این زمینه هماهنگ نیست و شاید حتی دوست داشته باشند که چنین اتفاقی بیفتد.» با این وجود، هنوز هم نه‌تنها هیات‌ریسه مجلس این استیضاح را اعلام وصول نکرده، بلکه بهروز نعمتی، سخنگوی هیات‌ریسه در گفت‌وگو با خبرنگاران اعلام کرده که اصلا این درخواست به دست هیات‌ریسه هم نرسیده است.

در همین حال عبدالجواد فیاضی، از نمایندگان مخالف دولت که عضو فراکسیون آموزش و تحقیقات نیز است، می‌گوید: «هیات‌ریسه به طراحان این استیضاح گفته تا جای ممکن سعی کنند موضوع را با گفت‌وگو به سمت مصالحه پیش ببرند».

گفت‌وگوهایی که سیدمهدی موسوی‌نژاد، دیگر امضاکننده طرح استیضاح و البته از جمله نمایندگان منتقد دولت دربار‌اش به «فارس» گفته است: «رییس مجلس از ما خواستند که جلسه‌ای با وزیر آموزش و پرورش داشته باشیم و موارد را به وی اعلام کنیم؛ حال آنکه جلسات با وزیر آموزش و پرورش قبلا برگزار شده بود و موارد را به اطلاع وی رسانده بودیم اما متأسفانه مشکلات آموزش و پرورش نه‌تنها حل نشد بلکه ادامه پیدا کرد.» او تاکید کرده: «به‌طور جدی پیگیر استیضاح هستیم و نمایندگان نیز اصرار بر انجام آن دارند و قرار شد با اینکه به این جلسات خوشبین نیستیم، جلساتی نیز برگزار شود، اما نه برای اینکه استیضاح را ملغی کنیم بلکه این جلسات برای حل مشکلات است.»

سایه استیضاح درحالی‌بر سر وزیر آموزش و پرورش دولت روحانی سنگینی می‌کند که تاکنون مواردی از قبیل «فاصله جدی با سند تحول آموزش‌وپرورش، عدم توجه به حقوق فرهنگیان، عدم توجه به توزیع عادلانه امکانات آموزش و پرورش در مناطق محروم، بی‌توجهی به حقوق بازنشستگان و به کارگیری نیروهای بازنشسته»، به عنوان محوره‌ای استیضاح «فانی» مطرح شده است اما باید منتظر ماند و دید با جدی‌ترشدن موضوع استیضاح، از دل این محورها، باز هم مصادیقی نظیر آنچه در استیضاح قبلی مطرح شده بود، بیرون خواهد آمد یا این‌بار همراهی برخی حامیان دولت با استیضاح‌کنندگان، نشانه ماجربایی دیگر است.

ادامه از صفحه ۶

تقدیس قدرت سدره مشروطه شد

من با وجود اینکه معتقدم رضاشاه خدماتی به کشور داشته این را در کتاب تحولات عصر پهلوی ذکر کردم تا بگویم واقعیت این است که مجلسی که در آن زمان وجود داشت، مجلسی نبود که نماینده مردم باشد. اما نکته اینجاست که ملت هم همین را دوست داشتند؛ مثلا نمی‌گفتند ببینیم همشهری‌های ما می‌خواهند به چه کسی رای دهند و ما هم برویم حمایت کنیم بلکه مردم می‌گفتند ببینیم چه کسی مورد نظر حاکمیت است، بنابراین ما خصیصه فرهنگی‌ای داشتیم که قدرت را تقدیس می‌کرد و با این فرهنگ هرجا هم که فرد دموکراتی وجود داشته باشد، او را به سمت استبداد سوق می‌دهد.

۱۰۸سال پیش، هشتم دی‌ماه

۱۲۸۵هجری خورشیدی یکی از بزرگ‌ترین، مهم‌ترین و موثرترین تحولات سیاسی و اجتماعی در تاریخ معاصر ایران به وقوع پیوست. رویدادی که می‌توان آن را نقطه عطف و پایان یک مرحله از تاریخ ایران و آغاز مرحله جدیدی دانست. (۳۰دسامبر ۱۹۰۶میلادی) مظفرالدین شاه قاجار مصوبه قانون‌اساسی را که با اجرای آن نظام حکومتی ایران «پارلمانی» می‌شد، امضا کرد و ۱۰روز بعد هم درگذشت. امضای مظفرالدین‌شاه قاجار بر قانون‌اساسی مشروطه، نقطه عطفی در جنبشی بود که از حدود ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۰ در ایران برپا بود و انقلاب مشروطه ایران نامیده می‌شود.

اگرچه صدور فرمان مشروطه و نوشتن قانون‌اساسی پس از مرگ مظفرالدین شاه و آغاز دوران سلطنت محمدعلی‌شاه سمت و سوی دیگری پیدا کرد، پس از مرگ شاه بیمار (مظفرالدین شاه) تفاهم میان نخبگان سیاسی و پادشاه به درگیری‌هایی میان همین نخبگان و شاه جوان (محمدعلی شاه) منجر شد و انقلاب مشروطه را در تاریخ سیاسی ایران رقم زد.

از میانه قرن نوزدهم میلادی با گسترش ارتباط میان ایران و کشورهای غربی، مواجهه نخبگان ایرانی با جوامع غربی،‌اندیشه تغییر و اصلاح در ذهن روشنفکران ایرانی شکل گرفت. بزرگانی چون قائم‌مقام فراهانی، امیرکبیر یا سپهسالار اولین اصلاح‌طلبانی بودند که خواستار نوگرایی در جامعه، فرهنگ و سیاست ایرانی شدند. به جز این افراد شاخص، بسیاری از کسانی که در مراحل مختلف انقلاب مشروطه از محدودکردن سلطنت حمایت می‌کردند، نخبگانی بودند که دورانی را در کشورهای غربی گذرانده بودند و الگوبرداری کرده بودند. انسان ایرانی که شاه را جانشین خدا می‌دانست در کمتر از نیم‌قرن با رای مترقی مجتهد بزرگ مواجه می‌شود.

سیدمحمد طباطبایی مجتهد بزرگ پایتخت و یکی از دو رهبر روحانی مشروطه می‌گوید که مردم بایستی شاه را انتخاب کنند و او را انتخاب می‌کنند که به مردم خدمت کند و اگر مردم از خدماتش راضی نباشند او را خلع می‌کنند.

به این ترتیب مسیری که اروپا طی یک مرحله تاریخی ۴۰۰ساله پیمود تا به دموکراسی رسید در ایران قرار بود ظرف چندین سال به اجرا درآید. رهبران مشروطه با تدوین قانون‌اساسی و متمم آن پله پله اختیارات پادشاه را از او سلب می‌کردند.

یکی از مهم‌ترین اصول قانون‌اساسی مشروطه این بود که سلطان از مسوولیت‌ میراست و تمام

نخستین قانون اساسی ایران در یک نگاه

متن کامل نظامنامه ۵۱ ماده‌ای که در روز

هشت‌دی۱۲۸۵ خورشیدی به امضای مظفرالدین شاه رسید و به عنوان اولین قانون‌اساسی ایران در تاریخ به ثبت رسیده است:

اصل اول:مجلس‌شورای‌ملی به موجب فرمان معدلت بنیان مورخه چهاردهم جمادی‌الآخره ۱۳۲۴ موسس و مقرر است.

اصل دوم:مجلس‌شورای‌ملی نماینده قاطبه اهالی مملکت ایران است که در امور معاشی و سیاسی وطن خود مشارکت دارند.

اصل سوم:مجلس‌شورای‌ملی مرکب است از اعضای که در طهران و ایالات انتخاب می‌شوند و محل انعقاد آن در طهران است.

اصل چهارم:عده نمایندگان مجلس‌شورای‌ملی برای پایتخت و شهرستان‌ها ۲۰۰نفر خواهد بود و پس از هر ده سال در صورت ازدیاد جمعیت کشور در هر حوزه انتخابیه طبق آمار رسمی به نسبت هر یک‌صد هزار، یک‌نفر اضافه خواهد شد. حوزه‌بندی به موجب قانون علیحده به عمل خواهد آمد.

پنج اصل (چهارم- پنجم- ششم- هفتم- هشتم) در جلسه روز پنجشنبه ۲۶اردیبهشت‌ماه۱۳۳۶ شمسی به تصویب مجلس واحد که طبق قسمت اخیر اصل الحاقی به متمم قانون‌اساسی از مجلس سنا و شورای ملی تشکیل شده بود، رسیده است:

اصل چهارم (منسوخ): عده انتخاب ششوندگان به موجب انتخاب نامه علیحده از برای طهران و ایالات فعلا یک‌صدو شصت‌ودو نفر معین شده است و بر حسب ضرورت عده مزبوره تزیاید تواند یافت الی ۲۰۰نفر.

اصل پنجم (منسوخ): منتخبین از برای دوسال تمام انتخاب می‌شوند و ابتدا این مدت از روزی است که منتخبین ولایات تماما در تهران حاضر خواهند شد. پس از انقضاء مدت دوسال باید نمایندگان مجددا انتخاب شوند و مردم مختارند هر یک از منتخبین سابق را که بخواهند و از آنها راضی باشند دوباره انتخاب کنند.

اصل ششم (منسوخ): منتخبین طهران لدی‌الحضور حق انعقاد مجلس را داشته مشغول مباحثه و مذاکره می‌شوند رای ایشان در مدت غیبت منتخبین ولایات به اکثریت مناظ اعتبار و اجراء است.

سیاست

آیین توشیح فرمان مشروطیت

یک کلمه؛ قانون

تدوین قانون‌اساسی مشروطه نقطه عطف تاریخ سیاسی ایران است

نزهت امیرآبادیان

مسوولیت‌ها به عهده وزیران است. درواقع پادشاهی

که قبیله عالم و جانشین خدا روی زمین، ظل‌الله (سایه خدا) بوده براساس قوانین جدید تمام اختیارات خود

را از دست می‌دهد و درواقع به مقامی تشریفاتی تبدیل می‌شود. اگرچه شاه پیر و بیمار این تغییر ناگهانی را پذیرفت، اما خواسته‌های مشروطه‌خواهان برای محمدعلی‌شاه جوان گران تمام شد.

اما در این سوی نیز کار به روال نبود و پای مشروطه‌خواهان نیز می‌لنگید. اولین قانون‌اساسی ایران از قانون‌اساسی بلژیک اقتباس شده بود، هرچند که

نخبگان و نویسندگان ایرانی به دلایل علایی خاص خود بیشتر به قانون فرانسه گرایش داشتند اما چون نظام سیاسی فرانسه ریاست‌جمهوری بود در بسیاری از بخش‌ها به قانون پادشاهی بلژیک ارجاع داده شد. آن‌گونه که ماشاءالله آجودانی در کتاب مشروطه ایرانی می‌نویسد، مشروطه در ایران باعث پیدایی مفاهیم جدید در عصر قاجار شد به این ترتیب هم کلمات و تعبیرات تازه‌ای بر ذخیره واژگان فارسی می‌افزود و هم مفاهیم کلمات و ترکیبات کهن را دستخوش تحول و دگرگونی می‌کرد. «وطن»، «دولت»، «ملت»، «ملی»، «آزادی و حریت»، «مساوات»، «عدالت»، «مجلس»، «قانون»، «وکیل»

اصل هفتم (منسوخ): در موقع شروع به مذاکرات باید اقلا دو ثلث از اعضاء مجلس حاضر باشند و هنگام تحصیل رای سه ربع از اعضاء باید حاضر بوده و اکثریت آراء وقتی حاصل می‌شود که بیش از نصف حضار مجلس رای بدهند.
اصل هشتم (منسوخ): مدت تعطیل و زمان اشتغال مجلس‌شورای‌ملی بر طبق نظامنامه داخلی مجلس به تشخیص خود مجلس است و پس از تعطیل تابستان باید مجلس از چهاردهم میزان که مطابق جشن افتتاح اول مجلس است مفتوح و مشغول کار شود.

اصل پنجم: دوره نمایندگی مجلس‌شورای‌ملی چهار سال تمام است و شامل دوره نوزدهم نیز می‌باشد. قبل از انقضاء مدت باید انتخابات طبق قانون تجدید شود. ابتدای هر دوره از تاریخ تصویب اعتبارنامه بیش از نصف نمایندگان خواهد بود. تجدید انتخاب نمایندگان سابق بلامانع است.
اصل ششم: پس از آنکه دو ثلث نمایندگان مجلس‌شورای‌ملی در پایتخت حاضر شدند مجلس منعقد می‌شود.

اصل هفتم: مجلس می‌تواند با هر عده‌ای که در جلسه حاضر باشد مذاکرات را شروع نماید لکن برای اخذ رای حضور بیش از نصف نمایندگان حاضر در مرکز لازم است و اکثریت آراء وقتی حاصل می‌شود که بیش از نصف حضار در جلسه به رد یا قبول موضوع رای بدهند.

اصل هشتم: مدت تعطیل و زمان اشتغال مجلس‌شورای‌ملی بر طبق نظامنامه داخلی مجلس به تشخیص خود مجلس است و پس از تعطیل تابستان باید مجلس از چهاردهم میزان که مطابق جشن افتتاح اول مجلس است مفتوح و مشغول کار شود.

اصل نهم: مجلس‌شورای‌ملی در مواقع تعطیل فوق‌العاده منعقد تواند شد.

فصل دهم: در موقع افتتاح مجلس خطابه‌ای به حضور همایونی عرض کرده به جواب خطابه از طرف قرین‌الشفر ملوکانه سرافراز و مباهی می‌شود.
اصل یازدهم: اعضاء مجلس بدوا که داخل مجلس می‌شوند باید به ترتیب ذیل قسم خورده و قسم‌نامه را امضا نمایند.

و ده‌ها کلمه دیگر، کم‌کم از معانی و مفاهیمی که در گذشته داشتند، فاصله می‌گرفتند و به مفاهیم و معانی تازه‌ای به کار می‌رفتند که آن معانی و مفاهیم در گذشته فرهنگ و زبان ما سابقه نداشت.

پای مشروطه‌خواهان نیز می‌لنگید. اولین قانون‌اساسی ایران از قانون‌اساسی بلژیک اقتباس شده بود، هرچند که نخبگان و نویسندگان ایرانی به دلایل علایی خاص خود بیشتر به قانون فرانسه گرایش داشتند اما چون نظام سیاسی فرانسه ریاست‌جمهوری بود در بسیاری از بخش‌ها به قانون پادشاهی بلژیک ارجاع داده شد

واضح و مشخص داشت. اما این مفاهیم در فرهنگ ما پیشینه‌ای نداشتند. نه در زبان ما و نه در تاریخ ما... مشکل، تنها مشکل زبان نبود، مشکل زبان به یک

معنی مشکل تاریخ و ذهنیت انسان ایرانی هم بود... .

انسان ایرانی که تجربه زبانی و تاریخی آن درک این مفاهیم را نداشت آن را با درک و شناخت و برداشت تاریخی خود و با تجربه زبانی خود تفسیر، تعبیر و بازسازی می‌کرد... در جریان همین آشناسازی‌ها بود که «آزادی قلم و بیان» در زبان و بیان روشنفکرانی چون یوسف‌خان مستشارالدوله و ملک‌خان و بسیاری از روحانیون و مشروطه‌خواهان به سادگی به «امربه‌معروف و نهی‌ازمنکر» معنی می‌شد و از آن مهم‌تر، اساس مشروطیت و حتی دموکراسی به «امرهم شوری بینهم» تعبیر می‌گردید.

اصول مرقفی و واژه‌های

مدرنی همچون قانون‌اساسی، سلطنت مشروطه و عدالت‌خانه که برآمده از آثار مترجمدانی چون میرزا ملکم خان، آقاخان کرمانی و فتحعلی آخوندزاده بود که سال‌های بسیاری را خارج از ایران گذرانده بودند نه‌تنها برای مردم کوچه و بازار قابل فهم نبود، بلکه برای اغلب رهبران مذهبی مشروطه معنای دیگری داشت.

در سویی امثال آخوندزاده، راه‌حل عقب‌ماندگی‌های ایران را پیگیری اصول سکولاریسم و کناره‌گیری از سنت و دین می‌دانستند. در سویی دیگر در چنین موقعیتی چندین رساله مهم در توجیه شرعی مشروطیت نوشته می‌شود تا با استناد به آیات

و احادیث و تاریخ اسلام ثابت کنند مشروطیت نه تنها با اسلام مخالف نیست بلکه از درون سنت اسلامی بیرون آمده است. اما همین آشناسازی‌ها و تقلیل دادن‌ها به ایجاد بحران‌هایی در ادامه راه مشروطیت دامن زد. فقدان تجربه‌های تاریخی مرتبط با مفاهیم به سو،تفاهم‌های جدی میان رهبران مشروطه تبدیل شد و حتی تا مرز سوءاستفاده و تفسیر ناروای اصول قانونی پیش رفت. تا آنجا که هنگام نگارش متمم قانون‌اساسی بحران اوج گرفت و دعوای «مشروعه» با «مشروطه» به راه افتاد. وجود این ضعف‌های فرهنگی و تاریخی در کنار قدرت‌نمایی‌ها و استبداد شاه جوان به حوادثی خونین در تاریخ ایران منجر شد.

منهای پایتخت

مولوی‌ساداتی:

دشمن به‌دنبال ایجادناآرامی در سیستان وبلوچستان است

● **زاهدان-مهر:** امام‌جمعه اهل سنت سراوان گفت: دشمن به‌دنبال ایجاد ناآرامی و ایجاد فضای جبر و دل‌نگرانی در سیستان وبلوچستان است بنابراین علما باید برای مقابله با این هدف شوم مردم را آگاه و آماده کنند. مولوی عبدالصمد ساداتی افزود: خواسته نظام این است که امنیت را با همکاری مردم بومی و محلی تامین کند، اما متأسفانه عده‌ای به بهانه دفاع از اهل‌بیت و عده‌ای دیگر به نام دفاع از اهل‌تسن یکدیگر را تکفیر می‌کنند که این توطئه دشمنان اسلام است و باید علمای شیعه و سنی در جامعه اسلامی مردم را از دسیسه‌های دشمنان آگاه کنند.

انتقاد عضو شورای شهر سمنج از عملکرد صداوسیما

● **سمنج-ایسنا:** سیدبهاء‌الدین حسینی، عضو شورای شهر سمنج با اشاره به اینکه وظیفه صداوسیماست که عملکرد شورا را به‌درستی به مردم منعکس کند، گفت: صداوسیما فرصتی را برای روشن‌شدن عملکرد شورای شهر برای مردم اختصاص نداده و اعضای شورا و نمایندگان مردم، برای استفاده از این تریبون باید پول پرداخت کنند.

معاون دستیار ویژه رییس جمهوری:

دولت به اقلیت‌های دینی توجه ویژه دارد

● **اهواز-** ایرنا: معاون دستیار ویژه رییس‌جمهوری در امور اقوام و اقلیت‌های دینی، در مجلس ترحیم رهبر صابئین‌مندایی جهان که در محل عبادتگاه مندی (mandi) اهواز برگزار شد، گفت: دولت تدبیروامید توجه و احترام ویژه‌ای برای اقلیت‌های دینی و مذهبی قابل است و از تمامی آنها حمایت می‌کند. سعید زارع افزود: احترام به عالمان مذهبی تمامی ادیان جهان امری است که تمامی موحدان الهی به آن اعتقاد دارند. «کنزبرآ جبار طاووسی» از عالمان فرهیخته صابئین بود و احترام به این عالم اهمیت بسیاری دارد.

